

بررسی و تحلیل میزان قبولی و مردودی دانش‌آموزان در سال تحصیلی ۶۳-۱۳۶۲

معرفی مقاله

از: فرخ‌لقا رئیس دانا
علی‌حسن زندپارسا

مردودی تحصیلی یکی از انواع مختلف افت آموزشی است که هر سال مقدار قابل توجهی از منابع انسانی و اقتصادی جامعه را تلف نموده، آثار شوم ناگواری نیز در حیات فردی و خانوادگی افراد مردود به جای می‌گذارد. تلاش در جهت کاهش انواع افت تحصیلی و مخصوصاً مردودی، وظیفه همهٔ مسؤلان و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت می‌باشد. و این امر علاوه بر جلوگیری از کاهش ضایعات اقتصادی، باعث تخفیف مشکلات روانی، اجتماعی بسیاری نیز در سطح خانواده‌ها و جامعه می‌گردد. مقاله حاضر تحت عنوان «بررسی و میزان قبولی و مردودی دانش‌آموزان مقاطع تحصیلی ابتدایی، راهنمایی، متوسطهٔ عمومی و متوسطهٔ فنی و حرفه‌ای و کشاورزی در سال تحصیلی ۶۳-۱۳۶۲»، به منظور شناخت مسأله و حجم آن و برای چاره‌اندیشی توسط برنامه‌ریزان، مسؤلان، معلمان، خانواده‌ها و دیگر دست‌اندرکاران آموزش و پرورش ارائه می‌گردد.

این مقاله توسط خواهر فرخ‌لقا رئیس دانا کارشناس دفتر تحقیقات و برنامه‌ریزی درسی و برادر علی‌حسن زندپارسا کارشناس ارزشیابی، با استفاده از آمار منتشره از سوی دفتر

هماهنگی طرحها و برنامه‌ریزیهای توسعه وزارت آموزش و پرورش تهیه شده است. در این مقاله پس از ذکر مقدمه‌ای کوتاه در زمینه مردودی و ضایعات اقتصادی آن، از طریق جدول و نمودار، میزان قبولی و مردودی هر یک از سطوح ذکر شده به تفکیک مشخص شده، و شرح مختصری نیز در باره نتایج حاصل از این بررسی ارائه گردیده است.

امید است در زمینه شناخت انواع افت تحصیلی و ارائه راه‌حلهای ممکن برای کاهش و از بین بردن این ضایعات نظام آموزش و پرورش، مقالات دیگری در شماره‌های آتی فصلنامه داشته باشیم.

«فصلنامه»

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

تحلیل مسئله مردودی و سایر موارد شکست تحصیلی و تجسس در علل موجود آن و توصیه در جهت ایجاد امکانات و شرایط لازم به منظور کاهش میزان مردودی، یکی از مهمترین موضوعهای تحقیقی و پژوهشی در نظام آموزش و پرورش است. بدیهی است توجه به نتایج حاصل از آن، نظام را در جهت تحقق اهداف عالیه‌اش پیش خواهد برد.

با علم به آن که بررسی آماری مسئله مردودی فقط جنبه کمی بازدهی نظام آموزش و پرورش را در چارچوب نمرات درسی دانش‌آموزان آنهم در قالب انجام امتحانات و ارزشیابیهای نه کاملاً مطلوب نشان می‌دهد و با عنایت به آن که در جهت یافتن علل شکست تحصیلی باید مسائل دیگر چون وسایل و امکاناتی که در اختیار نهادهای آموزشی قرار دارد، وضعیت و نقش معلمان و مدیریت آموزشی و برنامه‌ها، روشها، خانواده، مدرسه، جامعه، فطرت و استعدادهای فردی دانش‌آموز و جنبه‌های کیفی دیگر نیز مورد بررسی و تحلیل قرار گیرند، تا به چاره‌اندیشی اصولی منجر شود، با وجود این در اینجا به بررسی درصد مردودی دانش‌آموزان مقاطع مختلف در سال تحصیلی ۶۳-۶۲ کل کشور پرداخته‌ایم، باشد که نتایج آن در حد خود شمر ثمر بوده و مورد استفاده قرار گیرد.

اگر چه گزارش نتایج به صورت کمی مشخص‌کننده کیفی و عینی نوع نارساییها و کمبودها و نشانگر علل به‌وجودآورنده آنها نیست ولی عاملی و دلیلی برای تجسس و علت‌یابی و چاره‌جویی می‌تواند باشد.

نتایج بررسی میزان قبولی و مردودی دانش‌آموزان در سال تحصیلی ۶۳-۱۳۶۲ در کل کشور چنانکه در جدولهای شماره ۱ و ۲ و ۳ و ۴ و نمودارهای مربوط منعکس است، رقمی حدوداً معادل، ۱۳/۴ درصد مردودی در مقطع ابتدایی ۲۶ درصد در مقطع راهنمایی، ۱۶ درصد در مقطع متوسطه عمومی و ۲۲/۳ درصد در مقطع فنی، ۱۸/۲۸ بازرگانی حرفه‌ای را نشان می‌دهد.

این نتایج برای دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت و مسئولان مستعهد و دلسوز آگاه‌کننده و هشیاردهنده است.

چنانکه از گزارش آماری منتشر شده از جانب مدیریت آموزش و پرورش عمومی و فنی و حرفه‌ای وزارت برنامه و بودجه برمی‌آید، در برنامه پنج‌ساله اول مبلغ ۲۸۱ میلیارد ریال در آموزش ابتدایی، ۱۵۷ میلیارد ریال در مقطع راهنمایی تحصیلی و ۷۹ میلیارد ریال در مقطع آموزش عمومی جمعاً ۵۱۷ میلیارد ریال صرف دانش‌آموزانی می‌شود که پایه‌های تحصیلی را تکرار می‌کنند.

نتایج بررسی حاضر نشان می‌دهد چنانچه به طور متوسط برای آموزش مجدد ۳۰ دانش‌آموز مردود یک کلاس در نظر گرفته شود برای ۱/۴۲۱/۳۳۰ دانش‌آموز مردود کنکور (۱۶/۶۱ درصد کل دانش‌آموزان) در کلیه مقاطع تحصیلی می‌باید ۴۷۳۷۵ (چهل و هفت هزار و سیصد و هفتاد و پنج) کلاس مجدداً تشکیل گردد. چنانچه برای هر کلاس ۴۰ دانش‌آموز در نظر گرفته شود ناچار می‌باید ۳۵۵۳۳ (سی و پنج هزار و پانصد و سی و سه) کلاس تشکیل گردد. آگاهی از میزان هزینه‌های متعدد ناشی از این تکرار نیز برای پیشگیری از مردودی و شکست تحصیلی و اثر سوئی که بر آن مترتب می‌باشد قرین فایده خواهد بود.

با امید به آن که نتایج اینگونه بررسیها بتواند خود عامل و پایه‌ای برای تجسسهای اساسی و کیفی در جهت کشف علل و چاره‌جویی باشد، و موجب عطف توجه بیشتر به جنبه‌های متعدد امور آموزش و پرورش، تفاوت‌های فردی، معلم، مدرسه، مطلوب و هدف‌دار کردن امر تدریس و امتحانات و ارزشیابیها و ارزشیابی از ارزشیابیها، گردد و با بهره‌برداری از نتایج امتحانات صحیح در جهت تکمیل برنامه‌ها و رفع نارساییها استفاده شود. تا در نتیجه روزی فرا رسد که درصد مردودین نسبت به قبولیها بسیار ناچیز و یا حتی به صفر برسد.

انجام چنین امری نه تنها موجب تقویت سرمایه‌های معنوی مملکت خواهد شد بلکه از اتلاف سرمایه‌های مادی نیز خواهد کاست.

از آنجا که گزارش کامل تحقیق و بررسی انجام شده در این مقاله نمی‌گنجید، فقط به ذکر نتایج کلی بررسی در مجموع پایه‌های هر مقطع تحصیلی اکتفا کرده‌ایم. نتایج جزئی مربوط به بررسی در هر پایه تحصیلی در گزارش تفصیلی تحقیق در نشریه شماره ۱۵۸ دفتر تحقیقات و برنامه‌ریزی آمده است.

بررسی مربوط به آموزش دوره ابتدایی

نمودار و جدول شماره ۱ تعداد و درصد قبولیها و مردودیهای آموزش ابتدایی را به تفکیک پنج پایه تحصیلی در سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲ نشان می دهد.

جدول شماره ۱ - تعداد و درصد قبولیها و مردودیهای آموزش ابتدایی به تفکیک پنج پایه تحصیلی سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲

	پسر		دختر		پسر و دختر		پایه تحصیلی	
	P	N	P	N	P	N		
	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد		
	۷۹/۰۹	۶۶۳۳۲۴	۸۲/۲۳	۵۴۴۹۵۹	۸۰/۴۸	۱۲۰۸۲۸۳	پایه اول	تعداد و درصد قبولیها و مردودیها
	۸۷/۵۴	۶۳۰۴۱۹	۹۱/۷۵	۴۸۶۴۸۹	۸۹/۳۳	۱۱۱۶۹۰۸	پایه دوم	
	۹۰/۵۵	۵۷۸۹۵۰	۹۳/۶۱	۴۲۱۹۶۵	۹۱/۸۱	۱۰۰۰۹۱۵	پایه سوم	
	۸۷/۵۴	۵۲۷۳۵۹	۹۰/۵۱	۳۷۷۰۴۷	۸۸/۷۵	۹۰۴۴۰۶	پایه چهارم	
	۸۱/۶۵	۴۶۱۷۸۲	۸۷/۰۸	۳۲۵۸۶۱	۸۳/۸۱	۷۸۷۶۴۳	پایه پنجم	
	۸۵/۰۲	۲۸۶۱۸۳۴	۸۸/۵۷	۲۱۵۶۳۲۱	۸۶/۵۱	۵۰۱۸۱۵۵	مجموع پنج پایه	
	۲۰/۹۰	۱۷۵۲۷۷	۱۷/۷۶	۱۱۷۷۲۸	۱۹/۵۱	۲۹۳۰۰۵	پایه اول	تعداد و درصد مردود شدگان
	۱۲/۴۵	۸۹۶۵۹	۸/۲۴	۴۳۷۳۲	۱۰/۶۶	۱۳۳۳۹۱	پایه دوم	
	۹/۴۴	۶۰۴۱۱	۶/۳۹	۲۸۸۰۸	۸/۱۸	۸۹۲۱۹	پایه سوم	
	۱۲/۴۵	۷۵۰۳۷	۹/۴۸	۳۹۴۹۵	۱۱/۲۴	۱۱۴۵۳۲	پایه چهارم	
	۱۸/۳۲	۱۰۳۶۵۸	۱۲/۹۱	۴۸۳۲۷	۱۶/۱۷	۱۵۱۹۸۵	پایه پنجم	
	۱۴/۹۷	۵۰۴۰۴۲	۲۷۸۰۹۰	۱۱/۴۲	۱۳/۴۸	۷۸۲۱۳۲	مجموع پنج پایه	

تعداد دانش آموزان شرکت کننده در امتحانات پایه اول ابتدایی در این سال ۱/۵۰۱/۲۹۱ نفر بوده است که از این عده ۸۰/۴۸ درصد قبول و ۱۹/۵۱ درصد مردود شده اند.

تعداد دانش آموزان در پایه دوم ابتدایی در این سال ۱/۲۵۰/۲۹۹ نفر بوده است که از این عده ۸۹/۳۳ درصد قبول و ۱۰/۶۶ درصد مردود شده اند.

تعداد دانش آموزان در پایه سوم ابتدایی در این سال ۱/۰۹۰/۱۳۶ نفر بوده است. از این عده ۹۱/۸۱ درصد قبول و ۸/۱۸ درصد مردود شده اند.

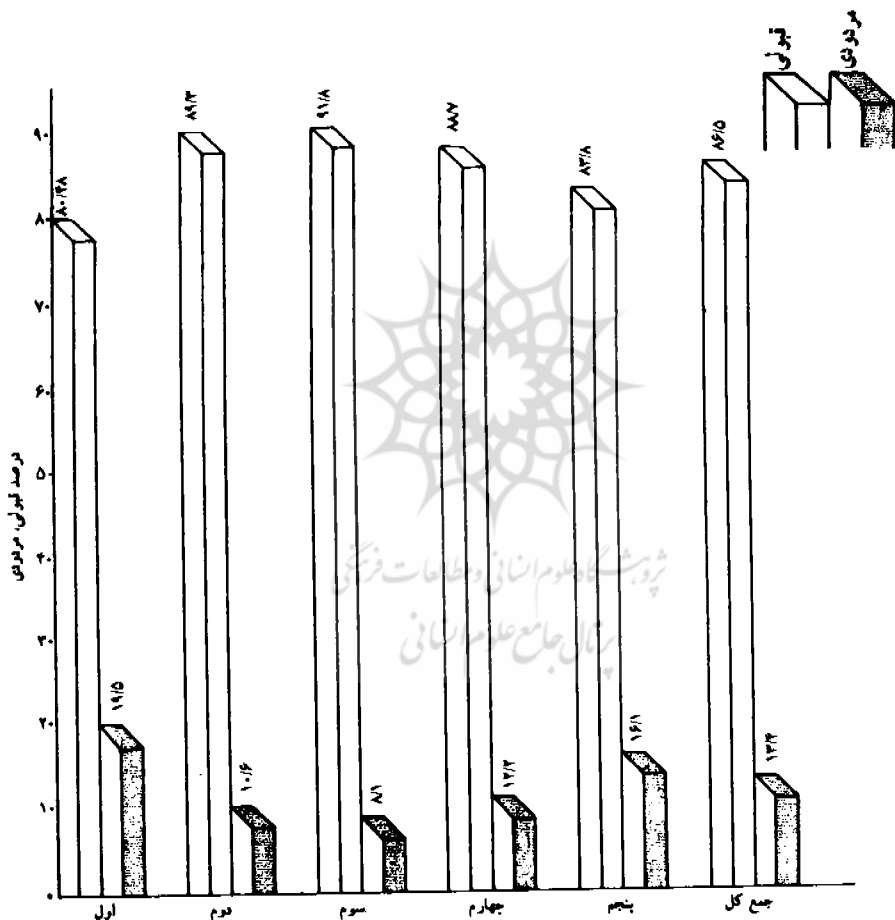
این تعداد در پایه چهارم ابتدایی ۱/۰۱۸/۹۵۰ نفر با درصد قبولی معادل ۸۸/۷۵ درصد مردودی معادل ۱۱/۲۴ و در پایه پنجم ابتدایی ۹۳۹/۷۰۹ نفر با ۸۳/۸۱ درصد قبولی و ۱۶/۱۷ درصد مردودی بوده است.

در مجموع در پنج پایه ابتدایی در سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲، ۵/۸۰۰/۳۸۵ نفر

دانش آموز در امتحانات پایان سال شرکت داشته‌اند. که از این عده ۸۶/۵۱ درصد قبول و ۱۳/۴۸ درصد مردود شده‌اند.

نکته قابل توجه آن است که در تمام پایه‌های تحصیلی و در مجموع درصد قبولی دخترها نسبت به پسرها بیشتر بوده است. جمع مردودین پنج پایه در این سال رقمی معادل ۷۸۲/۱۳۲ نفر بوده است با فرض ۳۰ نفر دانش آموز در یک کلاس در سال تحصیلی بعد تعداد ۲۶۰۷۱ کلاس مجدداً برای آموزش مردودیها در این دوره تشکیل شده است.

نمودار شماره ۱ - نمودار درصد قبولی، مردودی دانش آموزان ابتدایی کل کشور سال تحصیلی ۶۳-۱۳۶۲

بررسی مربوط به آموزش دوره راهنمایی

نمودار و جدول شماره ۲ تعداد و درصد قبولیها و مردودیهای دوره آموزش راهنمایی را به تفکیک سه پایه تحصیلی در سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲ نشان می‌دهد.

جدول شماره ۲ - تعداد و درصد قبولیها و مردودیهای آموزش راهنمایی به تفکیک سه پایه تحصیلی - سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲

پسر و دختر		دختر		پسر		پایه تحصیلی	
P درصد	N تعداد	P درصد	N تعداد	P درصد	N تعداد		
۷۰/۶۴	۵۲۱۳۸۳	۷۵/۱۹	۲۰۹۷۸۷	۶۷/۶۱	۳۱۱۵۹۶	پایه اول	قبولشدگان خرداد و شهر بیدر
۷۵/۶۶	۴۳۲۲۱۱	۷۸/۹۹	۱۷۷۵۰۶	۷۳/۵۱	۲۵۴۷۰۵	پایه دوم	
۷۵/۰۵	۳۳۶۵۷۹	۸۰/۱۰	۱۴۳۷۷۲	۷۱/۶۹	۱۹۲۸۰۷	پایه سوم	
۷۳/۳۲	۱۲۹۰۱۷۳	۷۷/۷۳	۵۴۱۰۶۵	۷۰/۵۳	۷۵۹۱۰۸	جمع	
۲۹/۴۳	۲۱۷۸۲۹	۲۴/۸۱	۶۹۲۳۱	۳۲/۲۴	۱۴۸۵۹۸	پایه اول	مردود شدگان خرداد و شهر بیدر
۲۳/۹۶	۱۳۶۹۱۱	۲۱/۰۱	۴۷۲۳۵	۲۵/۸۸	۸۹۶۷۶	پایه دوم	
۲۳/۹۹	۱۰۷۵۹۹	۱۹/۹	۳۵۷۲۰	۲۶/۷۲	۷۱۸۷۹	پایه سوم	
۲۶/۲۷	۴۶۲۳۳۹	۲۲/۲۷	۱۵۰۱۸۶	۲۸/۸۲	۳۱۰۱۵۲	جمع	

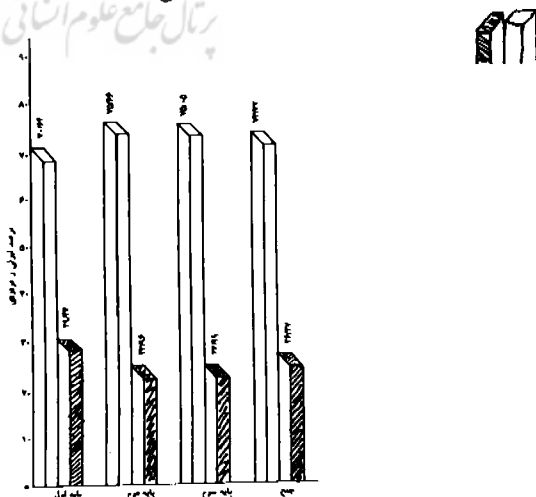
مجموعاً در سه پایه دوره راهنمایی تحصیلی در سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲، ۱۷۵۲۵۱۲ نفر دانش آموز در امتحانات پایان سال شرکت کرده اند. از این عده ۷۳/۳۲ درصد قبول و ۲۶/۲۷ درصد مردود شده اند.

با احتساب هر ۳۰ دانش آموز در یک کلاس، ۱۵۴۱۱ کلاس مجدداً در سال بعد برای آموزش مردودیهای این دوره تشکیل شده است.

درصد قبولی دخترها در این دوره تحصیلی نیز در تمام پایه ها و در مجموع از پسرها بیشتر است.

نمودار شماره ۲ - نمودار درصد قبولی و مردودی دانش آموزان دوره راهنمایی کل کشور

سال تحصیلی ۶۳-۱۳۶۲

بررسی مربوط به آموزش متوسطه عمومی

نمودار شماره (۳) درصد قبولی و مردودی دوره متوسطه عمومی را در سال تحصیلی ۶۳-۱۳۶۲ به تفکیک چهار رشته تحصیلی و چهار پایه این دوره نشان می‌دهد.

بطوریکه در نمودار مشهود است در پایه اول متوسطه عمومی ۱۹/۷۰ درصد دانش‌آموزان علوم تجربی و ۲۰/۹۸ درصد علوم انسانی مردود شده‌اند. این درصد در پایه دوم متوسطه به ترتیب برای رشته‌های ریاضی فیزیک، علوم تجربی، فرهنگ و ادب و اقتصاد اجتماعی برابر ۱۰/۳۸ درصد، ۱۰/۵۲ درصد، و ۹/۴۹ درصد و ۱۳/۶۵ درصد بوده است.

در سال سوم متوسطه به ترتیب چهار رشته فوق‌الذکر درصد مردودیها برابر با، ۱۰/۰۸ درصد، ۸/۷۱ درصد، ۶/۵۲ درصد و ۶/۸۴ درصد و در سال چهارم متوسطه نیز به ترتیب برابر با ۲۰/۸۲ درصد، ۲۳/۶۶ درصد، ۲۶/۵۲ درصد و ۲۲/۷۰ درصد بوده است.

جدول شماره ۳ تعداد و درصد قبولیها و مردودیهای دوره آموزش متوسطه را به تفکیک چهار پایه آموزش متوسطه عمومی مجموعاً در چهار رشته تحصیلی در سال تحصیلی ۶۳-۱۳۶۲ نشان می‌دهد.

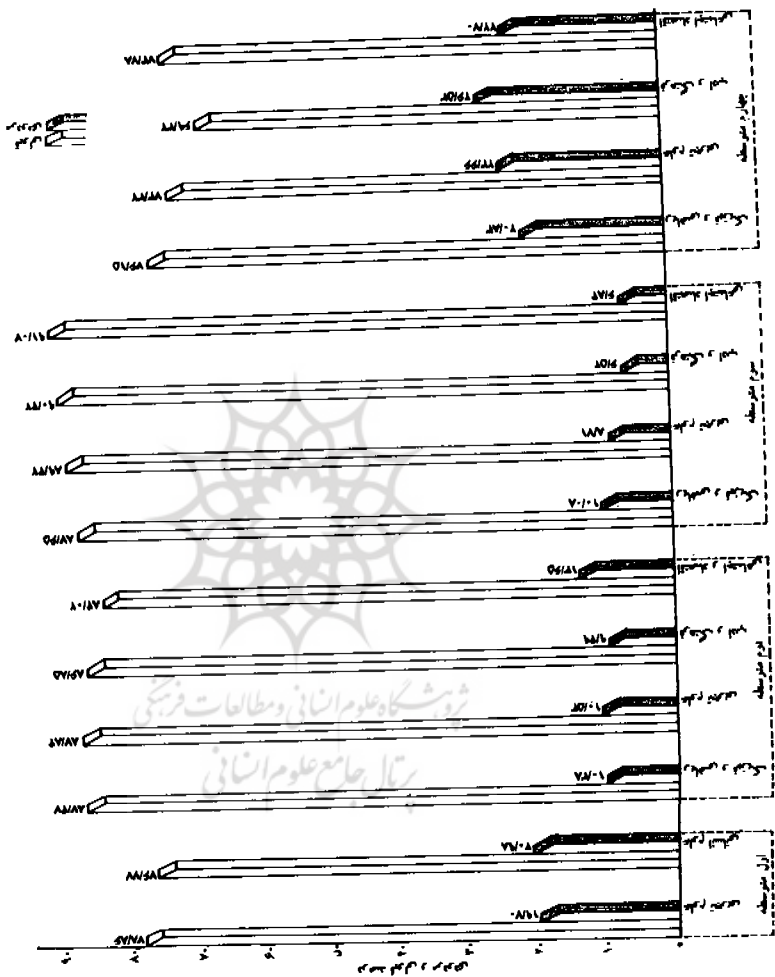
جدول شماره ۳ - تعداد و درصد قبولیها و مردودیهای آموزش متوسطه عمومی به تفکیک چهار پایه تحصیلی در سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲

پایه تحصیلی	پسر		دختر		جمع دختر و پسر	
	N تعداد	P درصد	N تعداد	P درصد	N تعداد	P درصد
فصل مدارس خرداد و شهریور	۱۰۲۷۵۵	۷۱/۸۴	۱۰۱۱۰۷	۸۵/۲۵	۲۰۴۸۶۲	۷۹/۳۱
	۸۶۸۱۱	۸۱/۵۹	۸۹۴۸۸۲	۹۱/۲۵	۱۷۶۲۹۹	۸۸/۱۲
	۷۹۳۹۸	۸۶/۱۷	۷۷۰۸۰	۹۴/۶۱	۱۵۶۴۷۸	۹۲/۰۴
	۶۹۷۵۶	۶۶/۴۹	۶۸۸۱۸	۸۲/۱۰	۱۳۸۵۷۴	۷۵/۹۵
	۳۳۹۷۲۰	۷۵/۸۵	۳۳۶۲۹۳	۸۸/۰۹	۶۷۶۲۱۳	۸۳/۴۰
مردودین مدارس خرداد و شهریور	۳۵۹۱۹	۲۴/۱۶	۱۷۴۹۸	۱۴/۷۵	۵۳۴۱۷	۲۰/۶۰
	۱۵۱۹۲	۱۴/۲۷	۸۵۸۹	۸/۷۵	۲۳۷۸۱	۱۱/۸۹
	۹۱۳۷	۹/۹۱	۴۳۹۵	۵/۳۹	۱۳۵۳۲	۷/۹۶
	۲۹۰۹۱	۲۷/۷۲	۱۴۷۹۰	۱۷/۶۴	۴۳۸۸۱	۲۴/۰۵
	۸۹۳۳۹	۱۱/۰۱	۴۵۲۷۲	۵/۵۸	۱۳۴۶۱۱	۱۶/۶۱

مجموعاً در چهار پایه آموزش متوسطه عمومی در سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲، تعداد

۸۱۰/۸۲۴ دانش‌آموز در امتحانات شرکت داشته‌اند که از این تعداد ۱۳۴/۶۱۱ نفر یعنی ۱۶/۶۱ درصد در کل مردود شده‌اند.

نمودار شماره ۳ - نمودار درصد قبولی و مردودی دوره متوسطه عمومی رشته‌های علوم تجربی، ریاضی فیزیک، فرهنگ و ادب، اقتصاد اجتماعی سال تحصیلی ۱۳۶۲-۶۳

با احتساب هر ۳۰ دانش‌آموز در یک کلاس، تعداد ۴۴۸۷ کلاس برای آموزش مجدد مردودها در این دوره تشکیل شده است. در این دوره نیز در تمام پایه‌ها درصد قبولی دخترها بیشتر از پسرهاست.

بررسی مربوط به آموزش متوسطه فنی و حرفه‌ای

نمودار شماره ۴ درصد قبولی و مردودی آموزش متوسطه فنی و حرفه‌ای را به تفکیک سه رشته تحصیلی مربوط به این دوره در سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲ نشان می‌دهد.

به طوریکه در نمودار مشاهده می‌شود در رشته هنرستان فنی در مجموع چهار پایه ۶۹/۷۷ درصد دانش‌آموزان قبول و ۲۲/۳۱ درصد آنها مردود شده‌اند. در رشته آموزش بازرگانی و حرفه‌ای مجموعاً در چهار پایه ۷۹/۰۲ درصد از دانش‌آموزان قبول و ۱۸/۲۸ درصد مردود شده‌اند این ارقام برای رشته آموزش کشاورزی به ترتیب ۷۲/۲۳ درصد قبول و ۱۲/۵۳ درصد مردود بوده است.

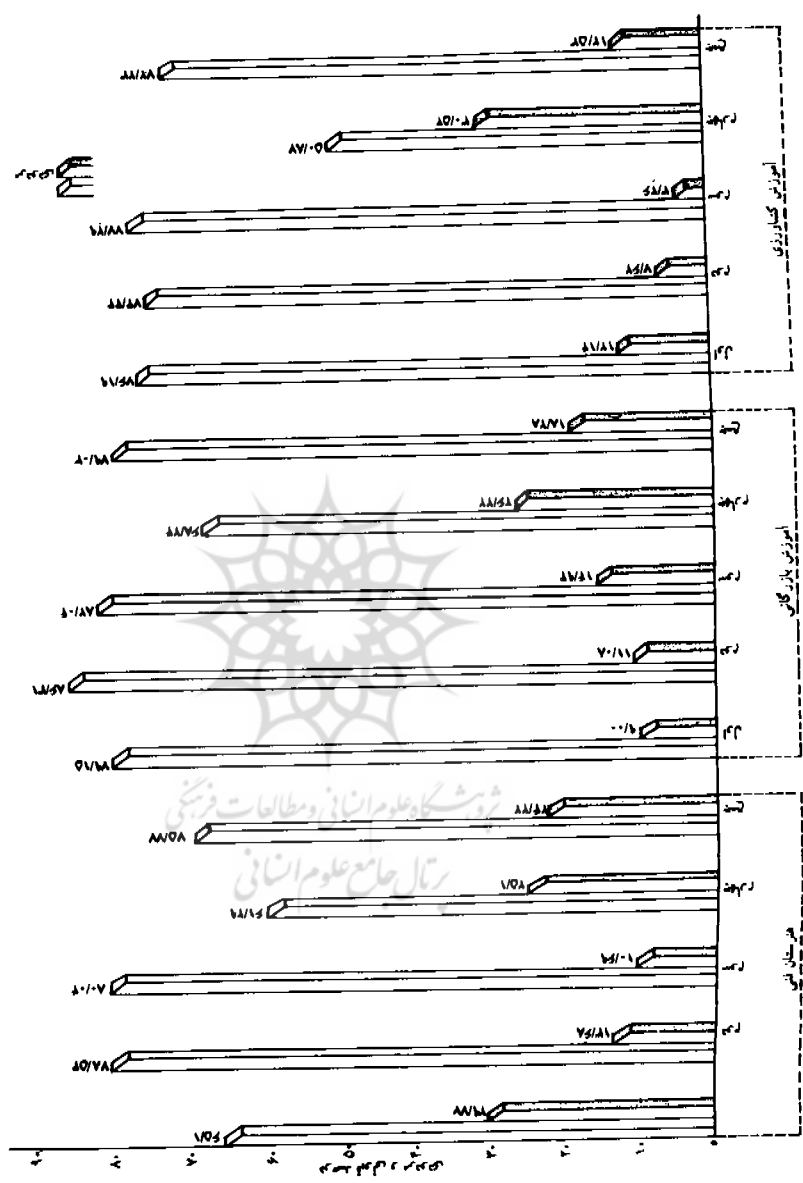
تعداد و درصد تفکیکی قبولیها و مردودیهای آموزش متوسطه فنی و حرفه‌ای در جدول شماره ۴ آورده شده است.

جدول شماره ۴ - تعداد و درصد قبولی و مردودی دانش‌آموزان دوره متوسطه فنی و حرفه‌ای در مجموع چهار پایه تحصیلی به تفکیک سه رشته در کل کشور در سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲

رشته‌های تحصیلی	پسر		دختر		جمع پسر و دختر	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
هنرستان فنی	۵۹۱۵۹	۶۹/۷۵	۹۷	۸۷/۳۸	۵۹۲۵۶	۶۹/۷۷
آموزش بازرگانی	۱۸۳۹۹	۷۱/۳۷	۲۱۷۱۴	۸۶/۹۲	۴۰۱۱۳	۷۹/۰۳
آموزش کشاورزی	۳۴۰۲	۷۲/۲۳	-	-	۳۴۰۲	۷۲/۲۳
جمع	۸۰۹۶۰	۷۵/۹۸	۲۱۸۱۱	۸۷/۰۸	۱۰۲۷۷۱	۷۸/۱۰
هنرستان فنی	۱۸۹۳۵	۲۲/۳۲	۱۴	۱۲/۶	۱۸۹۴۹	۲۲/۳۱
آموزش بازرگانی	۶۰۵۹	۲۳/۵۰	۳۲۲۳	۱۲/۹۰	۹۲۸۲	۱۸/۲۸
آموزش کشاورزی	۵۹۱	۱۲/۵۳	-	-	۵۹۱	۱۲/۵۳
جمع	۲۵۵۸۶	۲۴/۰۱	۳۲۳۷	۱۲/۹۲	۲۸۸۲	۲۱/۹۱

مجموعاً در چهار پایه آموزش متوسطه فنی و حرفه‌ای شامل سه رشته تحصیلی فنی، بازرگانی و حرفه‌ای و کشاورزی تعداد ۱۴۰۳۹۹ دانش‌آموز در سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲ در امتحانات پایان سال شرکت کرده‌اند از این تعداد ۲۱ درصد مردود شده‌اند با احتساب هر ۳۰ دانش‌آموز در یک کلاس، تعداد ۹۶۱ کلاس برای آموزش مجدد مردودیهای این دوره مجدداً تشکیل شده است.

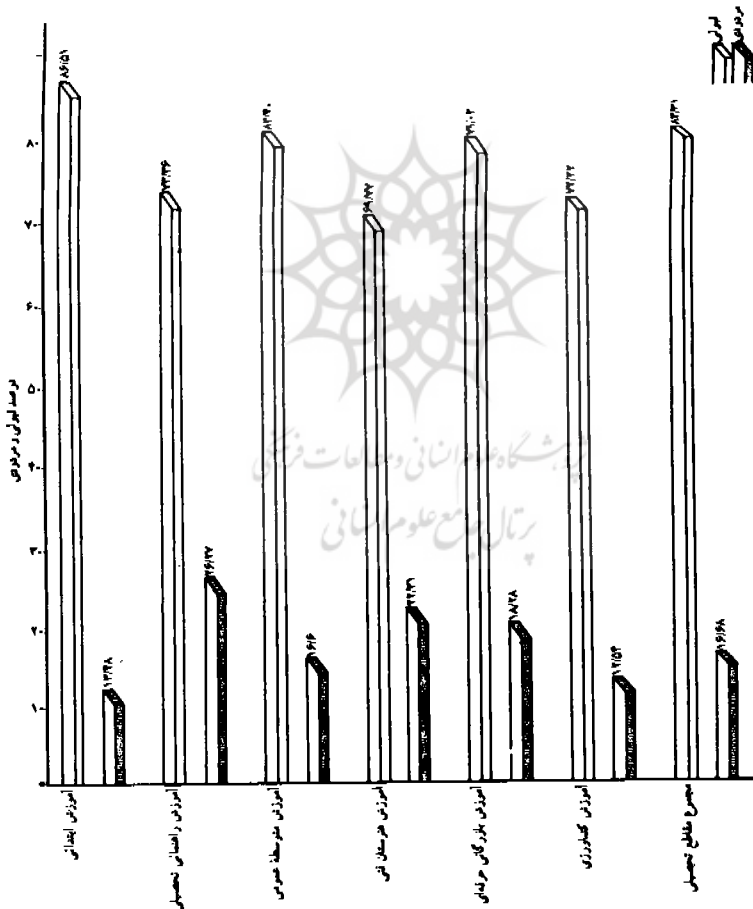
نمودار شماره ۴ - نمودار درصد قبولی و مردودی دانش آموزان دوره متوسطه عمومی (رشته‌های فنی، بازرگانی و حرفه‌ای، کشاورزی) کل کشور سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲

جدول شماره ۵- درصد قبولی و مردودی دانش‌آموزان در سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲

تعداد کلاس تکراری	مردودین دختر و پسر		قبولشدگان دختر و پسر		کل شرکت کنندگان در خرداد و شهریور	دوره و مقاطع تحصیلی
	درصد	تعداد	درصد	تعداد		
۲۶۰۷۱	۱۳/۴۸	۷۸۲۱۳۲	۸۶/۵۱	۵۰۰۱۸۱۵۵	۵۸۰۰۲۸۷	دوره ابتدائی
۱۵۴۱۱	۲۶/۲۷	۴۶۲۳۳۹	۷۳/۳۶	۱۲۹۰۱۷۳	۱۷۵۹۶۰۲	راهمنائی تحصیلی
۴۴۸۷	۱۶/۲۲	۱۳۴۶۱۱	۸۱/۴۸	۶۷۶۲۱۳	۸۲۹۸۹۱	متوسطه عمومی
۶۳۱	۲۲/۳۱	۱۸۹۴۹	۶۹/۷۷	۵۹۲۵۶	۸۴۹۲۹	هنرستان فنی
۳۰۹	۱۸/۲۸	۹۲۸۲	۷۹/۰۳	۴۰۱۱۳	۵۰۷۶۰	بازرگانی
۱۹	۱۲/۵۴	۵۹۱	۷۲/۲۲	۳۴۰۳	۴۷۱۰	کشاورزی
۴۶۹۲۸	۱۶/۵	۱۴۰۷۹۰۴	۸۳/۱۰	۷۰۸۷۳۱۳	۸۵۴۰۱۷۹	مجموع مقاطع

نمودار شماره ۵ - نمودار درصد قبولی و مردودی دانش‌آموزان مقاطع مختلف آموزشی «سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲»

جمع‌بندی نتایج

نمودار و جدول شماره ۵ نشانگر جمع‌بندی نتایج حاصل از این بررسی است.
نمودار شماره ۵ درصد قبولی و مردودی را در هر یک از مقاطع به تفکیک رشته‌های تحصیلی نشان می‌دهد.

در جدول شماره ۵، تعداد دانش‌آموز شرکت‌کننده در امتحانات خرداد و شهریور سال ۶۳ - ۱۳۶۲ در هر یک از مقاطع تحصیلی، تعداد و درصد قبول‌شدگان در خرداد و شهریور، تعداد و درصد مردودین و نیز تعداد کلاسهای تکراری در آن مقطع ذکر شده است.
به طوریکه در ردیف آخر جدول مشاهده می‌شود در سال تحصیلی ۶۳ - ۱۳۶۲ مجموعاً در تمام مقاطع تحصیلی ۱۷۹ - ۸۵۳ نفر دانش‌آموز در امتحانات پایان سال شرکت داشته‌اند. از این عده مجموعاً ۷۰۹۸۶۲۹ نفر یعنی ۸۲/۹۱ درصد در آن سال قبول شده‌اند و ۱۴۲۱۳۳۰ نفر یعنی ۱۶/۶ درصد در آن سال مردود شده‌اند. با فرض بودن ۳۰ نفر دانش‌آموز در یک کلاس حدوداً ۴۷۳۷۵ کلاس و با فرض بودن ۴۰ نفر دانش‌آموز در یک کلاس ۳۵۵۳۳ کلاس مجدداً در سال بعد برای آموزش مردودین تکرار شده است.

تفسیر نتایج و پیشنهادها

نتایج حاصله از این تحقیق نشانگر نوعی نارسائی در جهت تحقق هدفهای آموزش و پرورش است. اگرچه گزارش نتایج به صورت کمی مشخص‌کننده کیفیت و عینیت نوع نارساییها و کمبودها و علل بوجودآورنده آنها نیست ولی عاملی برای تجسس و علت‌یابی می‌تواند باشد. ارقام معادل ۱۳/۱۴ درصد مردودی در مقطع ابتدائی، ۲۶ درصد در دوره راهنمایی، ۱۶ درصد در متوسطه عمومی و ۲۱ درصد در مقطع متوسطه فنی و حرفه‌ای ارقام بالنسبه بالائی است. باید توجه داشت که این بررسی فقط نتایج کمی را نشان می‌دهد. شاید در یک بررسی کیفی این رقم حتی از این هم بالاتر باشد. این نتایج آگاه‌کننده و هشیاردهنده است. و در جهت کشف علل اساسی، مسئولان معهد و دلسوز و دست‌اندرکاران، تعلیم و تربیت را به تفکر وامی‌دارد و موجب طرح چنین سؤالاتی می‌گردد:

آیا امکانات کافی برای پرورش دانش‌آموزان و شکوفاساختن استعدادهای بالقوه ایشان در دسترس مربیان و معلمان و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت و اولیاء دانش‌آموزان قرار دارد؟
آیا معلمان، پدران و مادران و دانش‌آموزان بالنسبه از اهداف عام و خاص آموزشی و پرورشی آگاهی دارند؟

آیا حد نصاب انتظارات آموزشی مشخص شده است؟

آیا شرایط و امکانات لازم برای اجرای برنامه‌ها در حد مطلوب فراهم است؟
آیا فرایند آموزش و یادگیری به درستی رخ می‌نماید؟
آیا مربیان و معلمان از حداکثر نیرو و انرژی خویش با توجه به امکانات و شرایط استفاده می‌کنند؟

آیا هدفهای انقلاب و هدفهای آموزشی و پرورشی وابسته به آن از جانب این عزیزان کاملاً شناخته شده است؟

آیا همهٔ معلمان با شیوه‌های مناسب تدریس آشنایی دارند و از اطلاعات و تجربیات فنی هزینهٔ مربوط به تدریس در هر زمینه استفاده می‌کنند؟

آیا همهٔ معلمین با شیوه‌های صحیح ارزشیابی آشنایی دارند؟ آیا ارزشیابی را جزئی از فرایند آموزش به حساب می‌آورند؟

آیا معلمان از نتایج امتحانی و چگونگی عملکرد دانش‌آموزان در جهت تکمیل کار تدریس خود و برای کمک به امر پیشرفت دانش‌آموزان استفاده می‌کنند؟

آیا در ارزشیابیها و امتحانات به پیشرفت نسبی دانش‌آموزان توجه می‌شود؟
آیا باز خورد لازم معطوف به ایجاد رضایت و ایجاد انگیزه برای کوششهای بعدی برای معلم، دانش‌آموز و مدیریت وجود دارد؟

نقصان و ضعف مربوط به هر یک از این سوالات می‌تواند علت و یا علت‌هایی برای ایجاد مردودی باشد.

تفکر و تأمل در موارد مذکور و پرسشهای نظیر آن می‌تواند مقدمه‌ای برای فراهم کردن شرایط و امکانات همه‌جانبه و مطلوب باشد. مطالعات فرنگی

پرتال جامع علوم انسانی